

Viatge a la lluna

Aquest és el títol d'una novella de Juli Verne, encara que cal dir que el bon home que descriví el fenomenal viatge no el féu mai. S'ha fet posteriorment moltes vegades, és cert, però, volem que us ho digui, devia sens dubte ésser un viatge molt avorrit. Més he titulat viatge a la lluna perquè fins ara poques persones hi han estat a la lluna, ben poques... i eren americans els que hi arribaren. Bé, doncs els viatges que vaig a descriure em sembla que persones europees o americanes o d'altres països, són ben poques, si hi ha alguns que l'hagin fet. No serà molt llarg el viatge. I no sé si interessant. Depèn de qui el llegeixi, depèn dels valors del lector, si són humans o si són artístics o si són comercials... Al vostre gust, doncs.

Es surt de Rajkot, una ciutat al mig de Saurashtra, de 400.000 habitants, en furgoneta. Direcció Sud-Oest. Això de les direccions com que van a cop d'ull no us en feu massa en endavant, però aquesta l'acabo de mirar en el mapa. La furgoneta va carregada de blat, d'oli i de pèsols secs, llet en pols, farina, blat de moro i alguna altra cosa, menjar està clar.

Anem per la carretera que ja està asfaltada, però no pregonteu com. No descriuré el paisatge, perquè seria més fàcil de dir que no n'hi ha, que és solament una gran plana, la major part rocosa, amb ben pocs arbres i en passar per una presa gran construïda pel govern farà uns vuit anys, els terrenys, pocs que poden «mamar» de l'aigua que es filtra o s'escapa de la presa són de color verd del menjar pel bestiar.

És època de fam la que us estic descrivint. Viatge per dir veritat de tres anys enrera fet per enèsima vegada.

Arribem al primer poble a 15 kms. de Rajkot. **Vajeri**. Ens reben amb alegria. Tots els nens s'escapen com conills. És perquè tenen por? Ca, ara no, al principi, sí, però ara ja saben perquè venim. Tots corren cap a casa a buscar algun plat de llauna o alguna cacerola o un Teli, un sarronet per posar-hi la menestra, que tenen gana, pobrets. I anem a l'edifici de la municipalitat, que és un quartet petit. Sortosament l'escola, que és poc més que un cobertís, és al davant. I s'hi reuneixen els homes i dones. Aquests, cap uns tres-cents, vénen a buscar la paga del treball: dos kilos de blat, sis unces d'oli i uns vint grams de pèsols secs per dia de treball. De fet, si treballa una persona de cada família (que no s'admeten més persones per família al treball) amb la racció establerta pel govern mateix poden alimentar a una família de cinc persones. Pobrement, és cert, però almenys sobreviuran la fam. Dels grans quasi bé ningú no sap escriure i posen al llibre de rebuts la marca digital del dit gros. I se'n tornen contents amb un sac de blat i el corresponent oli com a treball d'un mes (24 dies). El treball ha consistit en excavar pous, o bé per la comunitat, per poguer beure aigua, o bé pels pagesos que tenen terreny de secà, o bé fent marges als camps per evitar l'erosió per la pluja i el vent, o plantant arbres o fent carretera. Vaji, que no està molt lluny de la carretera principal no hi estava unit i en feren una de ben maca. Els menuts, tots amb la seva racció de menjar, llet en pols i altres coses, se n'han anat contents. Han vingut també els nens i nenes i alguns joves que es tornen cecs per falta de vitamines A. Els hem donat càpsules concentrades d'aquestes vitamines. Ens han costat 150.000 pessetes aquestes vitamines, però hem salvat la vista a la majoria dels afectats. El govern dóna com a nombre dels que ho estaven, 50.000 a la regió de Saurashtra que és per on fem el viatge. Tothom satisfet i acabant el treball anem a Ishwaria. Està solament a cinc kilòmetres de Vajeri.

L'alcalde, perdoneu, el batlle, és de descendència reial. Pagès, alt i fort. Honrat com ell sol. La mateixa escena de Vajeri es repeteix, per igual en tot. Els minyons dels dos sexes també vénen a buscar la racció. Escanyolits, pobrets, que viuen amb el mínim possible. Tot el poble ha treballat en la construcció de la carretera que els uneix a la principal, cinc kms. El batlle dirigint les obres i que resulta és una obra mestra. Com que no tenien una «apissonadora» (com se'n diu en català?) un fill del poble conductor de

l'autobús, passava l'autobús amunt i avall pel treball que s'havia fet durant el dia. No sé si era molt legal, més quan hi ha necessitat... he de dir que queda admirablement.

Contents, a la nit ens obsequiaren amb una ballada, quasi bé diria de sardanes, perquè és en forma de rodona també, encara que amb força diferències. I el poble està molt feliç de poder demostrar els homes i les dones per separat la seva habilitat.

La plaçoleta on ballen està endiumenjada amb roba brodada de colors meravellosos, no igualats enlloc del món probablement, ni a l'Índia. És típic de Saurashtra. I ells ho fan per adornar les seves cases en ocasions de casaments. Cada poble en té. Ara desapareixerà com han desaparegut tantes coses del nostre poble..., les puntes, p.e. de la costa, preu que s'ha de pagar per l'avançament material. Ara fet a màquina no té cap valor.

Continuem el viatge al dia següent. Està clar, hem tornat a dormir a Rajkot perquè no és massa lluny. I anem a Ambeli, més abans, passem per Metoda. El batlle aquí és coix i guenyo, és a dir li falta un ull. Però aneu-li al darrera que és més llest que qualsevol altre amb les dues cames i ulls bons. En aquest poble hem fet un pou, amb bomba per aigua de beure el poble i una presa. El poble està content. Ja no tindran d'anar a buscar l'aigua en temps de sequedat a tres quilòmetres de distància i encara que fallin les pluges, amb la mica que plogui, la presa embassarà l'aigua que porti el riu, que no és gran, i els pagesos de les riberes salvaran la collita, que són la majoria dels del poble. Es pot dir per adelantat, ja que la presa està tot just acabada, que el poble tindrà prosperitat. Doncs anem a Amreli, que estarà a uns 30 kms. Aquest poble tenia el pou sec. Ni una gota d'aigua. Férem una reunió ben democràtica. Amb gent de casta i descastats (que no sabeu el que vol dir això... seria llarg d'explicar-ho però era el triomf més gran de les nostres visites, que admetin als descastats com éssers humans i a les reunions, etc...). Es decidí després de resoldre totes les dificultats que no sabeu quantes en poden sortir, ja que el problema era que tothom volia treballar en el pou..., fer altres pous pels pagesos que en volien però que el poble tenia d'enfondreir el d'aigua per beure, a barrinada pura. Existeixen miracles: després d'haver enfondit uns tres metres el pou, un dia a l'explotar la barrinada l'aigua començà a pujar fins uns cinc metres. S'havia reventat una roca que privava que la corrent subterrània deixés passar l'aigua... i, al·leluia! ja tindran aigua per sempre més al poble d'Amreli. Al poble hi ha cecs i vells abandonats, però els treballadors en recollir la seva mensualitat de gra, en treuen un grapat cada ú i el posen a part per ells. Quin valor no tindrà aquesta caritat dels que no tenen que donen als que encara tenen menys.

Dhokalia és el pròxim poble. L'últim huracà a la velocitat de 140 kms. per hora, els arrencà una dotzena de banions, arbres fenomenals, immensos, que faria un segle que els avis havien plantat, i també destruï vèries cases i molts teulats, quasi bé tots els del poble. Gent tan pobre com les altres. Són uniformes en la seva pobresa. El poble és pagès com tots els altres. Però com que depenen de les pluges per les collites, poden o solen tenir una collita bona cada cinc anys. Per això els hi fem pous.

Quan els hi repartim el gra i blat i oli, etc..., té d'ésser a la nit, perquè durant el dia estan treballant fent marges als camps o al seu camp. Avui sols donem les raccions pels petits que —no és estrany— n'hi ha un bon nombre (fotamer que en diríem emprat paraula no admesa al diccionari) en cada poble. Els pobres no creuen ni en píndoles ni condoms i molt menys en avorts. Saben els resultats que semblen ignorar els «llestos». En un poble de 800 habitants hi haurà de tres-centes a tres-centes cinquanta criatures fins als deu anys. Ara ja tenen electricitat. O si no, què podien fer?, no hi havia llum, doncs quan es fa fosc cap al llit. I no hi ha ni teatres ni cinemes, ni encara han començat el destape, perquè les criatures solen anar a pèl fins als cinc o sis anys, i per fer les feines van al camp, de manera que sovint poden veure el que ara s'ensenya en les pel·lícules avança-